

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๑

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่

ความเห็น

เมื่อพิจารณาหนังสือ เอกสารประกอบ และความเห็นเป็นหนังสือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยมีเหตุผลและความจำเป็นเพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้ความเห็นชอบและผู้ร้องได้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ดังกล่าว ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ซึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ประธานกรรมการการเลือกตั้งและประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือแจ้งความเห็นมายังผู้ร้องว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มีบทบัญญัติบางประการไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมและได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา และที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้ความเห็นชอบ อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ต่อมานายกิตติ วะสีนนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะ มีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ จึงเสนอความเห็นเป็นหนังสือต่อผู้ร้องและผู้ร้องได้ส่งความเห็นดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๖๗

พิจารณาแล้วเห็นว่า บทเฉพาะกาลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นเนื้อหาในรัฐธรรมนูญ ซึ่งจำเป็นต้องมีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับก่อนกับฉบับปัจจุบัน โดยทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดการวางระบบและกลไกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ๆ และเป็นเครื่องมือสำหรับทำให้เป้าหมายทางการเมืองซึ่งเป็นผลลัพธ์อันพึงปรารถนาของสังคมที่มุ่งหมายให้เกิดขึ้นจากรัฐธรรมนูญฉบับนั้นบรรลุได้จริง รวมทั้งสร้างความคงเส้นคงวาในทางตรรกะของกฎหมายเพื่อรักษาความกลมกลืนภายในระเบียบทางกฎหมายโดยรวมไว้ เพื่อให้การบังคับใช้รัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างราบรื่นและเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองในระยะเริ่มแรก รวมทั้งเพื่อให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง จนกว่ากลไกที่กำหนดขึ้นใหม่หรือใช้บังคับนั้นมีความพร้อมหรือสามารถดำเนินการได้

บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ได้รับรองอำนาจของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ตรากฎหมาย ให้สามารถทำหน้าที่ในฐานะองค์กรผู้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด กล่าวคือ กระบวนการจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญประกอบด้วยขั้นตอนการยกร่างกฎหมายที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญทางกฎหมายเป็นฐาน และขั้นตอนที่ดำเนินการโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติในฐานะองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการเมือง โดยผ่านการประชุมอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ และพิจารณาลงมติให้ความเห็นชอบในขั้นสุดท้าย ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านการอนุมัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงสะท้อนถึงความเป็นเหตุเป็นผล

ของการตรากฎหมายนั้นทั้งในมิติทางกฎหมายและมิติทางการเมือง โดยบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นบรรทัดฐานทางรัฐธรรมนูญที่บัญญัติขึ้นโดยเชื่อมโยงกับเจตนารมณ์ของบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการพิจารณาความเหมาะสมของการกำหนดบทเฉพาะกาลในเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละกรณี เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทความจำเป็นของกฎหมายและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญประกอบด้วย

ในส่วนของวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ อันเป็นบทเฉพาะกาลว่าด้วยที่มาของวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกซึ่งบัญญัติไว้แตกต่างจากบททั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรองรับหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ หน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) หรือ (๓) ซึ่งให้กระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๑ และการให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ได้บัญญัติให้ในวาระเริ่มแรก วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งดำเนินการเป็น ๒ ส่วน คือ (๑) สมาชิกวุฒิสภาส่วนแรกจำนวนห้าสิบคนมาจากคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๑๐๗ จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แล้วคณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกให้ได้จำนวนห้าสิบคนและคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคน (๒) สมาชิกวุฒิสภาส่วนที่สองจำนวนสองร้อยคน มาจากการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่เกินสี่ร้อยคน แล้วคณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คน รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคน

ทั้งนี้ การจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาส่วนแรกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดหลักการทั่วไปเกี่ยวกับ

องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกกันเอง โดยให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้และให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ภายใต้เจตนารมณ์ที่มุ่งให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ ในขณะเดียวกันก็บัญญัติให้การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมนั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. แล้ว เห็นว่า ได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาไว้ภายใต้กรอบของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ซึ่งเป็นบททั่วไป และมาตรา ๒๖๕ ซึ่งเป็นเฉพาะกาล สำหรับในส่วนว่าด้วยที่มาของวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ นั้น ได้นำมากำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕๐ โดยในการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาส่วนแรกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการตามร่างมาตรา ๕๑ ถึงร่างมาตรา ๕๖ โดยร่างมาตรา ๕๑ ว่าด้วยกลุ่มผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาโดยกำหนดให้มีจำนวนสิบกลุ่ม ร่างมาตรา ๕๒ ว่าด้วยวิธีการสมัครโดยผู้สมัครในแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๕๑ อาจสมัครได้สองวิธีการ คือ สมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง และสมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครจากองค์กรนิติบุคคลตามมาตรา ๕๓ ทั้งนี้ ให้ผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครได้เพียงกลุ่มเดียวและวิธีการเดียวรวมทั้งสมัครได้เพียงอำเภอเดียว และเมื่อยื่นใบสมัครแล้วจะถอนมิได้ ร่างมาตรา ๕๓ ว่าด้วยลักษณะขององค์กรนิติบุคคลและวิธีการแนะนำชื่อผู้สมัคร ร่างมาตรา ๕๔ ถึงร่างมาตรา ๕๖ ว่าด้วยวิธีการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดยกำหนดให้การเลือกทุกระดับใช้วิธีการเลือกกันเองภายในกลุ่มผู้สมัครตามมาตรา ๕๒ ไม่มีการเลือกระหว่างกลุ่มหรือการเลือกไขว้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ซึ่งอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแตกต่างจากบททั่วไปได้ตามความจำเป็น เพื่อใช้บังคับในวาระแรกเริ่มเป็นการเฉพาะและเพื่อให้บรรลุผลอย่างราบรื่นในบริบทสถานการณ์ช่วงเปลี่ยนผ่านของระบบการเมือง

เมื่อพิจารณาข้อที่ว่ากำหนดกลุ่มผู้สมัครตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๑ ที่กำหนดไว้สิบกลุ่มนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ มิได้กำหนดจำนวนกลุ่มว่าจะต้องมีจำนวนกลุ่มเท่าใด เพียงแต่กำหนดหลักการไว้ในวรรคหนึ่งว่า “ในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้” ซึ่งหมายความว่า การแบ่งกลุ่มต้องมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้โดยอิสระ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถสมัครในกลุ่มที่ตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพการงาน หรือมีลักษณะที่เหมือนหรือใกล้เคียงกับตนมากที่สุด การที่ร่างมาตรา ๕๑ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกมีจำนวนสิบกลุ่ม ซึ่งเป็นการแตกต่างจากบททั่วไปในร่างมาตรา ๑๑ ที่มีจำนวนยี่สิบกลุ่ม โดยจำนวนกลุ่มที่ลดลงไปนั้นเป็นการรวบกลุ่มหลายกลุ่มซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงเข้าด้วยกัน หาได้ยกเลิกกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดไป และได้กำหนดให้กลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ มิได้เป็นการจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกแต่อย่างใด และเป็นการสอดคล้องกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาในส่วนแรกนี้ซึ่งมีจำนวนห้าสิบคนอันแตกต่างจากบททั่วไปซึ่งมีจำนวนสองร้อยคน ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

เมื่อพิจารณาข้อที่ว่าวิธีการสมัครตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๒ ที่กำหนดวิธีการสมัครไว้สองวิธีนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ มิได้กำหนดวิธีการสมัครของผู้สมัครไว้ การที่ร่างมาตรา ๕๒ กำหนดวิธีการสมัครไว้สองวิธีซึ่งต่างก็เป็นการสมัครด้วยตนเอง มิได้เป็นการจำกัดสิทธิผู้สมัครแต่อย่างใด ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนยังคงสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ โดยแต่ละคนต่างมีสิทธิสมัครได้เพียงกลุ่มเดียวและวิธีการเดียว ส่วนการแนะนำชื่อโดยองค์กรนิติบุคคลตามร่างมาตรา ๕๑ ไม่ถือเป็นวิธีการคัดกรองผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง เป็นแต่เพียงช่องทางหนึ่งในการสรรหาผู้สมัครรับเลือก โดยการเปิดโอกาสให้องค์กรซึ่งเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกที่ใช้เฉพาะในช่วงระยะเวลาห้าปีเท่านั้น ถือได้ว่า

เป็นการเพิ่มช่องทางให้ได้ผู้สมัครที่มีความหลากหลายเพื่อมาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจที่กำหนดเพิ่มขึ้นตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญได้ มิได้กระทบต่อหลักการเลือกกันเองแต่อย่างใด ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

เมื่อพิจารณาข้อที่ว่ากระบวนการเลือกตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ ที่กำหนดวิธีการสมัครไว้สองวิธีนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่ เห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ มิได้กำหนดกระบวนการเลือกไว้ เพียงแต่กำหนดหลักการไว้ในวรรคหนึ่งว่าต้องมาจากการเลือกกันเอง และวรรคสองว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้” ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมจึงกำหนดให้วุฒิสภามาจากการเลือกกันเองของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยกำหนดทางเลือกไว้ว่าอาจจะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันหรือเลือกไขว้ หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้ หากใช้บทบังคับแต่อย่างใด การที่ร่างมาตรา ๕๔ ร่างมาตรา ๕๕ และร่างมาตรา ๕๖ กำหนดกระบวนการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดยให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มและแต่ละวิธีการสมัครลงคะแนนเลือกบุคคลกลุ่มเดียวกันและวิธีการสมัครเดียวกัน อันทำให้การลงคะแนนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีข้อมูลในการตัดสินใจเพียงพอ ซึ่งแตกต่างจากบททั่วไปตามร่างมาตรา ๔๐ ร่างมาตรา ๔๑ และร่างมาตรา ๔๒ ที่กำหนดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันและเมื่อได้ผู้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้วให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นไม่เกินสี่สาย และให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด โดยให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน ซึ่งแต่ละคนจะมีสิทธิเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้กลุ่มละหนึ่งคน ทั้งนี้ ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ ซึ่งแม้กระบวนการเลือกตามบทเฉพาะกาลจะมีความแตกต่างจากบททั่วไปแต่ก็เป็นทางเลือกกันเองตามหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง

โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจกำหนดกระบวนการเลือกให้เหมาะสมเพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม และได้บุคคลที่มีประสิทธิภาพมาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจที่กำหนดเพิ่มขึ้นตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญได้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ประกอบมาตรา ๒๖๕

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ